

ДРАМАТУРГІЙНА ВЕРСІЯ ПОВСЯКДЕННОЇ РЕАЛЬНОСТІ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Між театральною грою акторів на сцені та взаємодією людей у реальній дійсності існує майже повна аналогія, як між методами та виражальними засобами, якими користуються і театральні актори, і індивіди як соціальні актори у щоденному житті. Саме так, буквально, сприйняв Е.Гоффман шекспірівський рядок "весь світ - театр", і спробував проаналізувати повсякденне життя у термінах акторів, які грають свої ролі. Всі атрибути театру - глядачі, сценарій, ролі, декорації, костюми, трупа - можна легко знайти у реальній повсякденності. Соціальне життя, за театральною версією, розглядається як послідовне поєднання міні-драм, адже кожна соціальна взаємодія - це певний вид спектаклю з його власними правилами. Спектакль - уся діяльність індивіда, яка відбувається протягом тривалого часу перед колом спостерігачів і яка впливає на них, а також зазнає зворотного впливу. Під час спектаклю індивід цілеспрямовано чи мимоволі використовує виражальні засоби стандартного виду - особливе оточення, певну зовнішність і манеру поведінки, які формують "обличчя" спектаклю. Протягом більшості наших соціальних обмінів ми перебуваємо "на сцені у своєрідній п'єсі". Особистість постає актором, який повинен дотримуватися сценарію, передбаченого в основних рисах суспільством через рольові приписи. Індивід як соціальний актор творить своє життя. Він відповідальний та вільний суб'єкт свого життя, тому наскільки вдало воно складається, залежить і від його драматургічних здібностей. Е.Гоффман найчастіше називає індивіда виконавцем, оскільки він виконує певну роль і справляє своїми виражальними діями певне враження. Актор дає виставу перед публікою (або глядачами, аудиторією). У театральній моделі остання посідає центральне місце: по-перше, без публіки театр взагалі не існує; по-друге, вона має значну владу над результатом рольової гри, адже успіх театру визначається тим, схвалить чи не схвалить публіка спектакль, виконання і той образ ролі, який створив актор. Виконання розглядається як активність певного учасника за певних обставин взаємодії, яка має на меті певним чином вплинути на інших учасників. Зовнішність свідчить про соціальні статуси виконавця. Спосіб дій інформує глядача про роль, котру актор має намір грати в наступній ситуації. Так, зарозумілий, агресивний характер дій може справити враження, що виконавець хоче бути лідером, який організовує взаємодію і впливає на її перебіг. М'яка, перепрошуюча манера поведінки справляє враження, що виконавець має намір наслідувати ініціативу, приклад інших. Звичайно ми очікуємо узгодженості між зовнішністю і способом дій.

Науковий керівник: Кльов М.В., викладач